

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-649132-XX/10/KL

00-090 Warszawa Tel. centr. 0 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0 22 827 64 53

Zespół Terenowy
50-058 Wrocław
ul. Wierzbowa 5
tel. (071) 346 91 00

Wrocław, dnia 6 września 2010 r.

Pan
Andrzej Biliński
Strzegów 17/2
66-620 Gubin

Szanowny Panie

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie informuję Pana, jako Prezesa Stowarzyszenia „Nie Kopalni Odkrywkowej”, iż Rzecznik Praw Obywatelskich podjął badanie sprawy referendum lokalnego przeprowadzonego w Gminie Gubin przedstawionej przez Pana w piśmie z dnia 16 czerwca 2010 r.

Na wstępie pragnę jednak przedstawić Panu informacje na temat uprawnień Rzecznika Praw Obywatelskich. Ufam, że pozwolą one Panu ocenić zakres czynności, które mogą być podejmowane z upoważnienia Rzecznika w zgłaszanych sprawach.

Rzecznik Praw Obywatelskich działa na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) określającej zakres jego uprawnień. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem powołanym do rozstrzygania sporów między obywatelami a organami Państwa, gdyż Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej sytuuje ten organ jako organ kontroli i ochrony prawa stojący na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji RP oraz w innych aktach normatywnych (art. 208 Konstytucji RP). Informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest jednak władny zastępować stron w prowadzonych postępowaniach przed organami państwa ani wykorzystywać środków prawnych

w ich imieniu. W związku z tym – w celu ochrony swoich praw – należy wykorzystywać wszystkie dostępne na danym etapie postępowania środki prawne, choćby i z tego względu, że wynik badania spraw przedłożonych Rzecznikowi nie zawsze musi być zgodny z oczekiwaniami i poglądami interesanta. Rzecznik nie jest też organem, który może zastępować strony w prowadzonych postępowaniach, ani też działać za inne organy państwa w zakresie ich ustawowych kompetencji czy też nakazać organom państwowym lub samorządowym określony sposób postępowania. Pragnę podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie ma możliwości władczego wpływania na organy administracji publicznej, aby swoje rozstrzygnięcia podejmowały w określonym kierunku.

Proszę mieć też na względzie, że jedynie prawomocne orzeczenie sądu, bądź ostateczna decyzja administracyjna, może wiązać stronę sporu, natomiast stanowisko zajęte przez Rzecznika w opisanej sprawie, choćby nawet mogło być najbardziej korzystne dla zainteresowanego, nie wiąże w żaden sposób drugiej strony. Z tych powodów Rzecznik Praw Obywatelskich nie ingeruje w tok postępowania prowadzonych przed właściwymi organami państwa czy też organami wymiaru sprawiedliwości, w zakresie ich ustawowych kompetencji.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest też organem właściwym do udzielania bezpłatnych lub odpłatnych porad prawnych, czy też sporządzania opinii prawnych. Z powyższych przyczyn Rzecznik nie może zająć jednoznacznego i wiążącego stanowiska w sprawie realizacji wyniku referendum lokalnego.

Odnosząc się do meritum niniejszej sprawy, pragnę przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, iż nawet w przypadku nie podjęcia przez Radę Gminy działań zmierzających do odstąpienia od zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gubin” mogą Państwo podnosić swoją argumentację przeciwko budowie kopalni w drodze przysługujących na każdym etapie inwestycji środków prawnych. W pierwszej kolejności mogą Państwo kwestionować regulacje zawarte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poprzez składanie do niego wniosków oraz wnoszenie uwag do wyłożonego planu, a następnie ewentualnie skorzystanie ze środków zaskarżenia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie

Wielkopolskim. W piśmiennictwie przyjmuje się również możliwość zaskarżenia uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium...” pod warunkiem wykazania istnienia interesu prawnego przez osoby, których grunty objęte zostaną planowanymi w „Studium...”, a następnie miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zmianami. Mogą Państwo także korzystać z przysługujących środków prawnych w postępowaniu w sprawie lokalizacji inwestycji celu publicznego, jak też przewidzianych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Sugeruję jednak, by do tego czasu zadbać o zakończenie procesu rejestracyjnego Stowarzyszenia, by mogło ono w pełni korzystać ze środków prawnych przysługujących organizacjom społecznym.

Niezależnie od powyższych uwag, uprzejmie informuję, iż wprawdzie Rzecznik Praw Obywatelskich nie posiada możliwości nakazania organom Gminy przyjęcia określonych rozwiązań czy też podjęcia uchwał o określonej treści, jednak z uwagi na pojawiające się w tej sprawie wątpliwości, na podstawie przepisu art. 13 ust. 1 pkt. 2 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich, skierowano wystąpienie do Wójta Gminy Gubin oraz Przewodniczącego Rady Gminy Gubin w prośbę o udzielenie wyjaśnień.

O uzyskanych wyjaśnieniach i ewentualnych dalszych działaniach Rzecznika Praw Obywatelskich pozwolę sobie poinformować Pana, jako Prezesa Stowarzyszenia, odrębnym pismem.

Z poważaniem

Katarzyna Sobańska-Laskowska
Katarzyna Sobańska-Laskowska
Specjalista

W załączeniu:

- pismo do Przewodniczącego Rady Gminy Gubin
- pismo do Wójta Gminy Gubin

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-649132-XX-10/KL

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Wrocław, 6 września 2010 r.

Szanowny Pan
Edward Aksamitowski
Wójt Gminy Gubin
ul. Piastowska 24a
66-620 Gubin

Szanowny Panie Wójtce

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie informuję, iż w tutejszym Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich podjęte zostało badanie sprawy ze skargi Stowarzyszenia „Nie Kopalni Odkrywkowej” z/s w Strzegowie, które zarzuciło, iż do chwili obecnej Rada Gminy Gubin nie zastosowała się do wyniku referendum lokalnego przeprowadzonego w dniu 8 listopada 2009 r., w którym 68% głosujących opowiedziało się przeciwko budowie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego na terenie Gminy Gubin.

Przesyłając w załączeniu kopię skargi pragnę jednocześnie zauważyć, iż przeprowadzone referendum, uznać należy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, za rozstrzygające. W tej zaś sytuacji Rada Gminy Gubin winna była zastosować się do wezwania Pani Doroty Schewior z dnia 16 grudnia 2009 r. i przystąpić do zmiany uchwały nr XX/97/2008 z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gubin”. Nie sposób bowiem zgodzić się z prezentowanym przez Radę Gminy stanowiskiem, iż przeprowadzone referendum miało wyłącznie charakter konsultacyjny i opiniodawczy. W piśmiennictwie oraz orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się jednoznacznie, iż referendum lokalne odbywające się w głosowaniu powszechnym ma charakter rozstrzygający (...) nie zaś opiniodawczy, sondażowy.

Z przepisu art. 2 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym jednoznacznie wynika, iż mieszkańcy gminy, jako członkowie wspólnoty samorządowej, wyrażają w drodze głosowania swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej wspólnoty,

mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki. Nie ma przy tym żadnych przeszkód, aby w drodze referendum rozstrzygać kwestie zastrzeżone do wyłącznej właściwości rady gminy. Już bowiem w wyroku z dnia 6 lutego 1991 r. Naczelny Sąd Administracyjny O/Zam. we Wrocławiu (SA/Wr 1163/90, OSP 1991, z. 11-12, poz. 265) uznał, iż sprawy, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zastrzeżone są do wyłącznej właściwości rady, mają niewątpliwie wagę spraw ważnych dla gminy. Nadają się zatem przede wszystkim do rozstrzygnięcia w drodze referendum. Gdyby więc przyjąć, iż wyłączność rady jest przeszkodą poddania ich pod osąd mieszkańców wypowiadających się w trybie referendum, to w gruncie rzeczy żadna z ważnych spraw pozostających w zakresie działania gminy nie mogłaby być przedmiotem referendum. Zgodnie zaś z treścią art. 65 ustawy o referendum lokalnym, jeżeli referendum zakończy się wynikiem rozstrzygającym w sprawie poddanej pod referendum, **właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie podejmie czynności w celu jej realizacji**. Niewątpliwym jest, iż w opisanej przez skarżących sprawie **wynik referendum był rozstrzygający**. Innymi słowy oznacza to, iż stanowisko mieszkańców gminy wyrażone w drodze referendum jest wiążące i organy gminy obowiązane są je respektować. Wprawdzie referendum nie wywołuje skutku bezpośredniego, tzn. nie deroguje podjętej uchwały, ale obliuguje organy gminy do podjęcia stosownych działań. Z tych też względów niezrozumiałym jest, dlaczego do chwili obecnej nie podjęto jakichkolwiek czynności zmierzających do realizacji woli mieszkańców gminy.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 14 poz. 147 ze zm.), proszę o udzielenie wyjaśnień w opisanej sprawie, w szczególności zaś wskazanie przewidywanego terminu podjęcia przez Radę Gminy działań zmierzających do uchylecia Uchwały nr XX/97/2008 z dnia 11 grudnia 2008 r.

Z poważaniem

Załącznik nr 1 do wniosku
z dnia 16.06.2010 r.

W zał.

- kopia skargi Stowarzyszenia Nie Kopalni Odkrywkowej z dnia 16.06.2010 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-649132-XX-10/KL

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Wrocław, 6 września 2010 r.

Szanowny Pan
Stanisław Fudyma
Przewodniczący Rady Gminy
Urząd Gminy
ul. Piastowska 24a
66-620 Gubin

Szanowny Panie Przewodniczący

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie informuję, iż w tutejszym Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich podjęte zostało badanie sprawy ze skargi Stowarzyszenia „Nie Kopalni Odkrywkowej” z/s w Strzegowie, które zarzuciło, iż do chwili obecnej Rada Gminy Gubin nie zastosowała się do wyniku referendum lokalnego przeprowadzonego w dniu 8 listopada 2009 r., w którym 68% głosujących opowiedziało się przeciwko budowie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego na terenie Gminy Gubin.

Przesyłając w załączeniu kopię skargi pragnę jednocześnie zauważyć, iż przeprowadzone referendum, uznać należy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, za rozstrzygające. W tej zaś sytuacji Rada Gminy Gubin winna była zastosować się do wezwania Pani Doroty Schewior z dnia 16 grudnia 2009 r. i przystąpić do zmiany uchwały nr XX/97/2008 z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gubin”. Nie sposób bowiem zgodzić się z prezentowanym przez Radę Gminy stanowiskiem, iż przeprowadzone referendum miało wyłącznie charakter konsultacyjny i opiniodawczy. W piśmiennictwie oraz orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się jednoznacznie, iż referendum lokalne odbywające się w głosowaniu powszechnym ma charakter rozstrzygający (...) nie zaś opiniodawczy, sondażowy.

Z przepisu art. 2 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym jednoznacznie wynika, iż mieszkańcy gminy, jako członkowie wspólnoty samorządowej wyrażają w drodze głosowania swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej wspólnoty.

mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki. Nie ma przy tym żadnych przeszkód, aby w drodze referendum rozstrzygać kwestie zastrzeżone do wyłącznej właściwości rady gminy. Już bowiem w wyroku z dnia 6 lutego 1991 r. Naczelny Sąd Administracyjny O/Zam. we Wrocławiu (SA/Wr 1163/90, OSP 1991, z. 11-12, poz. 265) uznał, iż sprawy, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zastrzeżone są do wyłącznej właściwości rady, mają niewątpliwie wagę spraw ważnych dla gminy. Nadają się zatem przede wszystkim do rozstrzygnięcia w drodze referendum. Gdyby więc przyjąć, iż wyłączność rady jest przeszkodą poddania ich pod osąd mieszkańców wypowiadających się w trybie referendum, to w gruncie rzeczy żadna z ważnych spraw pozostających w zakresie działania gminy nie mogłaby być przedmiotem referendum. Zgodnie zaś z treścią art. 65 ustawy o referendum lokalnym, jeżeli referendum zakończy się wynikiem rozstrzygającym w sprawie poddanej pod referendum, **właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie podejmie czynności w celu jej realizacji**. Niewątpliwym jest, iż w opisaney przez skarżących sprawie **wynik referendum był rozstrzygający**. Innymi słowy oznacza to, iż stanowisko mieszkańców gminy wyrażone w drodze referendum jest wiążące i organy gminy obowiązane są je respektować. Wprawdzie referendum nie wywołuje skutku bezpośredniego, tzn. nie deroguje podjętej uchwały, ale obliuguje organy gminy do podjęcia stosownych działań. Z tych też względów niezrozumiałym jest, dlaczego do chwili obecnej nie podjęto jakichkolwiek czynności zmierzających do realizacji woli mieszkańców gminy.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 14 poz. 147 ze zm.), proszę o udzielenie wyjaśnień w opisaney sprawie, w szczególności zaś wskazanie przewidywanego terminu podjęcia przez Radę Gminy działań zmierzających do uchylecia Uchwały nr XX/97/2008 z dnia 11 grudnia 2008 r.

Z poważaniem

WZWAŁAŃSKI REFERENDUM
Rada Gminy Wągrowo

W zał.

- kopia skargi Stowarzyszenia Nie Kopalni Odkrywkowej z dnia 16.06.2010 r.